

Υπέροχα γραμμένο
και απρόβλεπτο, μετά βίας
συγκρατήθηκα να μην
πηδήξω σελίδες για να
δω τι έγινε στο τέλος.

Rosamund Lupton,
συγγραφέας

Kate Hamer

ΔΙΕΘΝΗΣ ΜΠΕΣΤ ΣΕΛΕΡ

Το κορίτσι με το κόκκινο παλτό

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Ονειρεύομαι συχνά την Κάρμελ. Στα όνειρά μου περπατά πάντα ανάποδα.

Τη μέρα που γεννήθηκε είχε χιονίσει. Την κρατούσα στην αγκαλιά μου ενώ ένα ασημένιο φως διέγραφε τόξο μέσα από το παράθυρο.

Καθώς μεγάλωνε της έβγαλα το παρατσούκλι «το μικρό μου σκαντζοχοιράκι». Δεν μπορούσα να τη φανταστώ να ζει κάπου αλλού εκτός από την εξοχή. Τα πυκνά σγουρά μαλλιά της πετούσαν κι έμοιαζαν με θραύσματα γυαλιού και το κεφάλι της ήταν ίδιο με κεφαλάκι πικραλίδας.

«Μοιάζεις λες και σε έσυραν ανάποδα μέσα από τίποτε θάμνους» της έλεγα.

Κι εκείνη χαμογελούσε. Έκλεινε τα μάτια και πετάριζε τις βλεφαρίδες της. Τα χλωμά της βλέφαρα με τις μοβ φλεβίτσες σφάλιζαν τα μάτια της σαν πεταλούδες.

«Χμ, μπορώ να το φανταστώ» έλεγε τελικά γλείφοντας τα χείλια της.

Κοιτάζω από το παράθυρο και σχεδόν τη βλέπω –με το κόκκινο καλσόν της που έκανε τα πόδια της να μοιάζουν σαν γλυκόριζες με γεύση κεράσι– να ανεβαίνει τον δρόμο για το σχολείο. Μου λείπει τόσο, που νιώθω σαν να έχω έναν πελώριο κόμπο στον λαιμό και δεν μπορώ να καταπιώ.

Απόψε θα την ονειρευτώ ξανά, το νιώθω. Τη φαντάζομαι

στο μισοσκόταδο να κάθετα στα μπλεγμένα κλαδιά της οξιάς και να φωνάζει. Αλλά το βράδυ, στον ύπνο μου, πάλι θα περπατάει ανάποδα προς το σπίτι –ή μήπως απομακρύνεται από αυτό;– κι έτσι ποτέ δεν πλησιάζει.

Τα ρούχα της ήταν πολλές φορές σκέτη τσαπατσουλιά. Το χειμωνιάτικο καλσόν της κατέβαινε χαμηλά, μέχρι τα γόνατα, κι έμοιαζε σαν πιγκουίνος όταν περπατούσε. Ο γιακάς της σχολικής στολής της πετούσε από τη μια μεριά ενώ από την άλλη ήταν χωμένος μέσα από το πουλόβερ της. Αλλά το μυαλό της ήταν το κάτι άλλο – ήξερε τι αισθάνονταν οι άνθρωποι. Όταν ο άντρας της Σάλι την παράτησε, η Σάλι καθόταν στην κουζίνα μου και έπινε τεκίλα, ενώ εγώ προσπαθούσα να την παρηγορήσω. Αλάτι και λάιμ και αλκοόλ για έναν σύζυγο. Η Κάρμελ πέρασε και έχωσε τα δάχτυλά της σαν κλαράκια στα πυκνά καστανά μαλλιά της Σάλι και της έκανε μασάζ στο κεφάλι. Η Σάλι άρχισε να βογκάει και έριξε το κεφάλι της προς τα πίσω.

«Αχ, Θεέ μου, Κάρμελ, πού έμαθες να το κάνεις αυτό;»

«Σσος, πουθενά» ψιθύρισε και συνέχισε να τη μαλάζει.

Αυτό έγινε λίγο πριν εξαφανιστεί στην ομίχλη.

Χριστούγεννα, 1999. Τα μάγουλα των παιδιών ήταν ροδοκόκκινα από το κρύο και τον ενθουσιασμό καθώς έβγαιναν βιαστικά από την πόρτα του σχολείου. Όλα τους μου φαίνονταν σαν μικρά τρολ σε σύγκριση με την Κάρμελ. Αναρωτήθηκα τότε αν όλοι οι γονείς έκαναν τέτοιες σκέψεις. Είχε ήδη σχεδόν σκοτεινιάσει και έπρεπε να διασχίσουμε τους αγροτικούς δρόμους.

Έκανε κρύο όταν ξεκινήσαμε και στις παρυφές του δρόμου υπήρχε χιόνι. Λαμπύριζε στο λυκόφως και μας έδειχνε τον δρόμο. Συνειδητοποίησα ότι είχα σφίξει τα χέρια μου γροθιές

μέσα στις τσέπες μου – ανησυχούσα που ήταν Χριστούγεννα και δεν είχα λεφτά. Τα έβγαλα ξανά, στον κρύο αέρα, και άνοιξα τα δάχτυλα. Η Κάρμελ είχε ξεμείνει πίσω και την άκουγα να γκρινιάζει.

«Βιάσου» είπα, ανυπομονώντας να γυρίσουμε στο σπίτι με την παγωνιά που έκανε εκείνο το απόγευμα.

«Μαμά, καταλαβαίνεις ότι δεν θα είμαι πάντα μαζί σου» είπε και η φωνή της ακούστηκε φιλή και ξέπνοη στο φως που χανόταν.

Ίσως τότε έπρεπε να παγώσει η καρδιά μου. Ίσως έπρεπε να είχα γυρίσει, να την έπαιρνα αγκαλιά και να την πήγαίνα στο σπίτι. Να την κρατούσα κλεισμένη σε ένα φρούριο ή σε έναν πύργο. Κλειδωμένη με ένα χρυσό κλειδί που θα το κατάπινα και που μόνο αν μου άνοιγαν την κοιλιά θα το έβρισκαν. Αλλά, φυσικά, τότε σκέφτηκα ότι αυτά τα λόγια δεν σήμαιναν τίποτε, τίποτε απολύτως.

«Προς το παρόν είσαι μαζί μου, πάντως».

Γύρισα. Μου φάνηκε πολύ μακριά. Το περίγραμμα του κεφαλιού της ήταν όμοιο με τις χορταριασμένες κορυφές του φράχτη που υψώνονταν στις δυο πλευρές του δρόμου πλησιάζοντας η μία την άλλη.

«Κάρμελ;»

Μια απαλή παγωμένη ανάσα σαν μεγάλο σύννεφο χάιδεψε το μανίκι του παλτού μου.

«Εδώ είμαι».

Καμιά φορά αναρωτιέμαι αν το 'χει η μοίρα μου να συνεχίσω να ψάχνω ακόμα κι όταν πεθάνω. Θα γίνω κουκουβάγια και θα πετάω πάνω από τους αγρούς τη νύχτα, θα ορμάω πάνω από σκυφτούς θάμνους και σκοτεινούς δρόμους. Ο καπνός από τις καμινάδες θα λικνίζεται στο φτερούγισμά μου καθώς θα

περνάω. Ή μήπως θα κάθομαι ψηλά στην οξιά μαζί της και θα παίζουμε παιχνίδια; Θα κατασκοπεύουμε τους ανθρώπους που ζουν στο σπίτι μας και θα παρατηρούμε τα πηγαινέλα τους. Ίσως τους φωνάζουμε κιόλας, κάνοντάς τους να αναπηδούν απ' τον φόβο τους.

Ήμασταν ένας λόχος ανύπαντρες μητέρες – όπως έλεγε αστειευόμενη μία από την ομάδα. Μαζευόμασταν όλες μαζί σε ένδειξη αλληλεγγύης για την κατάστασή μας. Εκ των υστέρων, νομίζω πως δεν έκανε καλό στην Κάρμελ αυτή η γυναικοπαρέα, γυναίκες με μάτια και δαχτυλίδια φορτωμένα πικρία. Πολλά απογεύματα καθόμασταν γύρω από το τραπέζι της κουζίνας λέγοντας συνέχεια: *τότε εκείνος, τότε εκείνος, τότε εκείνος*. Είχαμε όλες πληγωθεί με τον έναν ή τον άλλον τρόπο, το μέσα μας ήταν μωλωπισμένο. Εκτός από την Άλις, που είχε και πραγματικούς μώλωπες. Λίγους μήνες αφότου χάθηκε η Κάρμελ, η Άλις ήρθε στο σπίτι.

«Έπρεπε να σου μιλήσω» είπε. «Θέλω να σου πω κάτι».

Ακόμη φανταζόμουν πως το οτιδήποτε μπορούσε να αποτελέσει στοιχείο που θα έλυνε το μυστήριο.

«Τι είναι; Τι είναι;» ρώτησα, σφίγγοντας όλο αγωνία τον γακκά της ρόμπας μου.

Αυτό που μου είπε με απογοήτευσε τόσο πολύ, που γύρισα από την άλλη και κοίταξα στο στραγγιστήρι της κουζίνας το τσόφλι του αυγού που είχα φάει την προηγούμενη μέρα. Αλλά όταν άρχισε να μου λέει πως η κόρη μου είχε δίοδο επικοινωνίας με τον Θεό και πως μπορεί τώρα να βρισκόταν εκ δεξιών του, πώς τη μίσησα τότε, τη νεοφώτιστη που ανακάλυψε τον Χριστό, με τα ψεύτικα στοιχεία της και τους καρπούς με τα ασορτί πλεχτά βραχιολάκια, τα οποία στριφογύριζε ενόσω μιλούσε. Δεν μπορούσα να μείνω άλλο σιωπηλή.

«Κόφ' το» ούρλιαξα. «Φύγε αποδώ. Νόμιζα πως είχες να μου πεις κάτι σοβαρό. Φύγε αποδώ και άσε με ήσυχη, ηλίθια

αγελάδα. Βλαμμένη, ηλίθια αγελάδα. Πάρε τον Θεό σου και μην ξανάρθεις».

Μερικές φορές, λίγο πριν με πάρει ο ύπνος, φαντάζομαι ότι χώνομαι μες στο κρανίο της Κάρμελ και βρίσκω τις αναμνήσεις της. Κοιτάζω μέσα από τις κοιλότητες των ματιών της και παρακολουθώ την ταινία της ζωής της να ξετυλίγεται μέσα από τα δικά της μάτια. Κοίτα, κοίτα: να, εγώ κι ο πατέρας της όταν ήμασταν μαζί. Η Κάρμελ είναι ακόμη μικρή, έτσι της φαινόμαστε σαν γίγαντες που φτάνουν ως τον ουρανό. Σκύβω για να τη σηκώσω και τραγουδάω στο αυτί της παιδικά τραγουδάκια.

Και είναι κι εκείνη η μέρα στο τσίρκο.

Κάνουμε πικ νικ δίπλα στην τέντα του τσίρκου πριν μπούμε μέσα. Στρώνω την κουβέρτα στο γρασίδι, κι έτσι δεν προσέχω την Κάρμελ που γυρίζει το κεφάλι της και βλέπει τον κλόουν να κοιτάζει ανάμεσα από τα φύλλα της τέντας. Το πρόσωπό του είναι παστωμένο και έχει ζωγραφισμένο ένα μεγάλο κόκκινο στόμα. Η Κάρμελ απορεί που το κεφάλι του είναι τόσο ψηλά, επειδή τα ξυλοπόδαρά του τα κρύβει το ριγέ άνοιγμα της τέντας. Ο κλόουν κοιτάζει φευγαλέα ψηλά, στον ουρανό, να δει τι καιρό έχει, κι έπειτα το άσπρο πρόσωπό του με το κόκκινο χαμόγελο εξαφανίζεται ξανά.

Τι άλλο; Αρχίζει το σχολείο, εγώ χωρίζω με τον Πολ και πετάω τα ρούχα του από το παράθυρο της κρεβατοκάμαρας. Θα πρέπει να τα είδε αποκεί που καθόταν στην κουζίνα – τα πουκάμισα και τα παντελόνια του να 'χουν βάλει πλώρη για το έδαφος. Άλλα πράγματα, πόσες αναμνήσεις, ακόμα και σε μια τόσο σύντομη ζωή: όταν είδε τη θάλασσα, μια μέρα που πλατσούριζε στο ποτάμι, Χριστούγεννα, μια πανσέληνος, χιόνι.

Πάντα σταματώ στα όγδοα γενέθλιά της και δεν μπορώ να προχωρήσω. Στα όγδοα γενέθλιά της, όταν πήγαμε στον λαβύρινθο.

Για τα όγδοα γενέθλιά μου θέλω να πάω να δω έναν λαβύρινθο.

«Κάρμελ, τι ξέρεις για τους λαβύρινθους;» λέει η μαμά.

Το σκέφτομαι καλά και βλέπω μπροστά μου ένα διπλωμένο παζλ που μοιάζει με εγκέφαλο.

«Έχω ακούσει διάφορα» λέω.

Και η μαμά γελάει και λέει «εντάξει».

Δεν έχουμε αυτοκίνητο, κι έτσι πηγαίνουμε με το λεωφορείο, οι δυο μας. Τα τζάμια είναι αχνισμένα, έτσι δεν βλέπω πού πάμε. Η μαμά φοράει τα αγαπημένα της σκουλαρίκια, που είναι σαν κομματάκια γυαλιού, μόνο που όταν κουνιέται αστράφτουν με διάφορα χρώματα.

Σκέφτομαι τα γενέθλιά μου, που ήταν την προηγούμενη Τρίτη, και τώρα είναι Σάββατο, και σκέφτομαι πως της φίλης μου της στέλνει κάρτες και δώρα η γιαγιά της, αλλά η μαμά δεν μιλάει με τη μαμά και τον μπαμπά της, παρόλο που ζουν ακόμη. Δεν με νοιάζει και τόσο για την κάρτα και το δώρο, αλλά θα ήθελα να ξέρω πώς είναι.

«Μαμά, έχεις φωτογραφία της μαμάς και του μπαμπά σου;»

Γυρίζει απότομα το κεφάλι της και τα σκουλαρίκια αστράφτουν ροζ και κίτρινα.

«Δεν είμαι σίγουρη. Ίσως. Γιατί;»

«Απλώς μερικές φορές αναρωτιέμαι πώς είναι και αν μου μοιάζουν».

Όχι μόνο μερικές φορές.

«Εσύ μοιάζεις με τον μπαμπά σου, αγάπη μου».

«Θα 'θελα όμως να ξέρω».

Χαμογελάει:

«Θα δω τι μπορώ να κάνω».

Όταν κατεβαίνουμε από το λεωφορείο, ο ουρανός είναι άσπρος και είμαι τόσο ενθουσιασμένη που θα δω πραγματικό λαβύρινθο ώστε τρέχω μπροστά. Βρισκόμαστε σε ένα μεγάλο πάρκο και η ομίχλη γύρω μας παίρνει σχήματα που μοιάζουν με φαντάσματα. Υπάρχει ένα πελώριο γκρίζο σπίτι με εκατοντάδες παράθυρα, που όλα μας κοιτάζουν. Καταλαβαίνω ότι η μαμά φοβάται το σπίτι, έτσι του γρυλίζω. Μερικές φορές φοβάται τα πάντα η μαμά – ποτάμια, δρόμους, αυτοκίνητα, αεροπλάνα, τι θα γίνει και τι δεν θα γίνει. Αλλά μετά γελάει και λέει: «Τι χαζή που είμαι».

Τώρα βρισκόμαστε στην κορυφή ενός λόφου, και βλέπω τον λαβύρινθο από ψηλά και μοιάζει πράγματι με τον ανθρώπινο εγκέφαλο. Νομίζω πως είναι πολύ αστείο το ότι σκέφτηκα ένα μυαλό με το μυαλό μου και προσπαθώ να της το εξηγήσω, αλλά δεν το εξηγώ και πολύ καλά, έτσι δεν νομίζω ότι το καταλαβαίνει και πολύ. Κουνάει όμως το κεφάλι της έτσι κι αλλιώς και ακούει καθώς στέκεται εκεί με το μακρύ, γαλάζιο παλτό της, που έχει μουσκέψει κάτω κάτω από το χορτάρι. Λέει: «Πολύ ενδιαφέρον, Κάρμελ». Δεν είμαι σίγουρη αν κατάλαβε πραγματικά αλλά πάντα προσπαθεί. Δεν σε αγνοεί σαν να είσαι κανένα ποντίκι ή καμιά νυχτερίδα.

Έτσι μπαίνουμε μέσα.

Και αντιλαμβάνομαι ξαφνικά πως είναι ένα μέρος που μου αρέσει πιο πολύ απ' όλα τα μέρη που έχω πάει. Οι πράσινοι τοίχοι είναι τόσο ψηλοί, που ο ουρανός είναι μια φέτα από πάνω μου, και είναι σαν να είμαι μέσα σε ένα παζλ αλλά και σε ένα δάσος ταυτόχρονα. Η μαμά λέει πως τα δέντρα λέγονται

έλατα και το συλλαβίζει γιατί γελάω και τη ρωτάω: «Έλα, τι;» Συνεχίζω να τρέχω στο μονοπάτι, στη μέση, εκεί όπου το χορτάρι στριμώχνεται σε μια καφετιά λωρίδα, και η μαμά τώρα βρίσκεται πολύ πίσω μου. Αλλά δεν έχει σημασία, επειδή ξέρω πώς είναι οι λαβύρινθοι και πως, ακόμα κι αν τη χάσω, αργά ή γρήγορα θα βρεθούμε.

Συνεχίζω, στρίβω σε γωνίες, και όλα τα σημεία μοιάζουν ίδια. Κατακόκκινα μούρα ξεπετάγονται από τους πράσινους τοίχους και πουλιά πετάνε πάνω από το κεφάλι μου. Μόνο που δεν τα βλέπω να πετάνε από τη μια άκρη του ουρανού ως την άλλη – πετάνε πάνω από τους ψηλούς πράσινους τοίχους, έτσι τα βλέπω μόνο για ένα δευτερόλεπτο και μετά χάνονται.

Ακούω κάποιον στην άλλη πλευρά του τοίχου:

«Κάρμελ, εσύ είσαι;»

Και λέω όχι, κι ας ξέρω ότι είναι η μαμά μου – δεν μοιάζει με τη φωνή της.

«Ναι, εσύ είσαι, το ξέρω, επειδή βλέπω το κόκκινο καλσόν σου ανάμεσα στα δέντρα» λέει.

Αλλά δεν θέλω να φύγουμε κι έτσι ξεγλιστράω αθόρυβα. Αρχίζει να σκοτεινιάζει, ακόμη όμως νιώθω άνετα σ' αυτό το μέρος. Τώρα μοιάζει πιο πολύ με δάσος παρά με λαβύρινθο. Οι κορυφές των δέντρων ψηλώνουν κι άλλο, λες και μεγαλώνουν στο σκοτάδι. Άσπρα λουλουδάκια φεγγίζουν και όταν βλέπω ένα σχοινί να κρέμεται από το κλαδί ενός δέντρου σκέφτομαι ότι ίσως ένα παιδί σαν εμένα να το χρησιμοποιούσε για κούνια. Κρέμεται στη μέση ενός μονοπατιού, έτσι πηγαίνω κατευθείαν εκεί και σχεδόν αγγίζω τη φθαρμένη άκρη του με τη μύτη μου κι αυτό στροβιλίζεται στον αέρα σαν σκουλήκι. Μυρωδιές αναδίδονται γύρω μου από τα σκουροπράσινα φυλλώματα και πουλιά κελαηδούν ανάμεσα απ' τους τοίχους.

Αποφασίζω να ξαπλώσω κάτω από ένα δέντρο, πάνω στη μαλακιά καφετιά γη, για να ξεκουραστώ, επειδή τώρα νιώθω

κουρασμένη και νυσταγμένη. Όταν κάθομαι, σγκώνεται μυρωδιά χρώματος, βαριά και γλυκιά. Κάτι χαϊδεύει το πρόσωπό μου, νομίζω πως είναι ένα ξεραμένο φύλλο, επειδή το νιώθω ξερό και τραχύ.

Τα πουλιά δεν μοιάζουν πια σαν να κελαηδούν, πιο πολύ ακούγονται σαν να κουβεντιάζουν, και το αεράκι κάνει τα δέντρα να θροΐζουν. Και ακούω τη μητέρα μου να με φωνάζει, αλλά η φωνή της ακούγεται όπως το θρόισμα και τα πουλιά, και ξέρω ότι πρέπει να της απαντήσω αλλά δεν απαντάω.